

Matthis Kaby
Tel: 010-698 13 49
matthis.kaby@naturvardsverket.se

YTTRANDE
2019-04-08 Ärendenr:
NV-02203-19

SSAB EMEA AB
samrad.oxelosund@ssab.com

Samråd avseende ansökan om tillstånd för verksamhet vid SSAB:s anläggning i Oxelösund kommun

Med anledning av SSAB:s (bolaget) inbjudan till samråd vill Naturvårdsverket framhålla följande.

Naturvårdsverkets syfte med att lämna ett samrådsyttrande är att ge bolaget tidig kunskap om omständigheter som kan utgöra hinder för tillstånd, klargöra problemställningar och visa på alternativa lösningar som närmare behöver utredas och redovisas.

En väl grundad tillståndsansökan som ger tillståndsmyndigheten ett tillräckligt beslutsunderlag gör tillståndsprocessen enklare för alla parter. Naturvårdsverket har därför nedan listat punkter som beskriver vad vi tycker är viktigt att en kommande ansökan innehåller.

Det bör noteras att listan inte är uttömmande och Naturvårdsverket vill understryka att synpunkterna är lämnade utifrån samrådsunderlaget. Naturvårdsverket kan således under processens gång både återkomma med andra synpunkter eller förändra sin inställning utifrån det underlagsmaterial och de uppgifter som senare kan komma att inkomma till Naturvårdsverket.

Allmänt

1. Tidigare prövning kan vara vägledande för enskilda parametrar som beslutats nyligen för processer som är eller kommer att vara liknande. Generellt så sker en skärpning av villkor med tiden då nya och bättre tekniker utvecklas varför tillämpligheten av äldre villkor i prövningen bör hanteras med stor försiktighet. En stängning av masugnarna kommer att påverka nästan alla delar av verksamheten. Detta innebär att även villkor kopplade till verksamheter som kommer vara kvar, t.ex. varmvalsverk, påverkas och kan bli inaktuella. Bolaget bör ha detta i åtanke vid framtagandet av ansökan.
2. För varje miljöaspekt bör kostnader och miljömässiga nyttor med ytterligare tekniskt möjliga åtgärder och försiktighetsmått redovisas. Bolaget bör i förekommande fall beskriva varför det anser att det enligt 2 kap. 7 § miljöbalken är orimligt att reducera miljöpåverkan mer än vad bolaget åtar sig.

3. I tillståndsansökan bör det beaktas hur verksamheten förhåller sig till bästa tillgängliga teknik (BAT) samt bästa möjliga teknik (BMT)¹. Naturvårdsverket vill särskilt framhålla att BREF:en för järn- och ståltillverkning är gammal och antagligen kommer att revideras under 2020-talet. Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken bör all tillgänglig kunskap beaktas vid bedömningen av vad som utgör BMT och en sådan källa till kunskap utgörs bland annat av den nedre nivån i intervallet för utsläpp reglerat i en BAT-AEL. Det kan därför vara lämpligt att ha mycket god marginal till BAT-AEL:er aktuella för nya verksamheter, t.ex. ljusbågsugnen. För bearbetning av järnmetaller bör Draft 1² användas som referens. Även om den inte är beslutad och dess innehåll kan komma att ändras kan den likväl utgöra ett stöd vid bedömningar av vad som utgör BMT. Bolaget bör även beakta de horisontella BREF-arna om utsläpp från lager, energieffektivitet och industriella kylsystem (EFS, ENE och ICS).
4. För utsläpp där bolaget står för en betydande del av Sveriges utsläpp, se nationellt utsläppsregister³, samt för utsläpp med inte bara ringa lokal påverkan bör totalutsläppsvillkor för verksamheten föreslås.
5. De skyddsåtgärder och försiktighetsmått som bolaget åtar sig bör redovisas.

Luft – notera utöver ovanstående även:

6. Kväveoxidutsläppen bör redovisas både i mg/Nm³ vid en given syrgashalt samt mg/MJ. Förslag på reducerande åtgärder bör redovisas liksom förslag till villkor.
Utgångspunkten bör vara direktiv (EU) 2016/2284, det så kallade takdirektivet. Sveriges åtagande enligt direktivet är en minskning med 66 procent från 2005 års utsläpp, att innehållas för varje år från och med år 2030.
7. Som Naturvårdsverket förstår det kommer bolaget att redovisa verksamhetens koldioxidutsläpp. Detta välkomnas. Naturvårdsverket vill att koldioxidutsläppen som inte omfattas av EU-ETS redovisas särskilt, även utsläpp från underentreprenörer till verksamheter inom området och för transporter till och från Oxelösunds hamn. För övriga gaser utanför EU-ETS bör utsläppen redovisas i koldioxidekvivalenter, förslagsvis används GWP100.

Energi – notera utöver ovanstående även:

8. Med utgångspunkt i energikartläggningen enligt lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag bör bolaget ange åtaganden och föreslå villkor som leder till energieffektivisering.

Sveriges och EU:s mål för energieffektivisering bör användas som riktlinje för de åtaganden som villkor som föreslås. Enligt den

¹ <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledninga/Industriutslappsdirektivet--IED/BAT-och-BMT/>

² http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/BREF/FMP/FMP_D1_web.pdf

³ <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Data-databaser-och-sokregister/Utslapp-i-siffror/>

energiöverenskommelse som träffades i juni 2016 bör Sverige år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning (lägre tillförd energi i förhållande till BNP) än år 2005. Detta mål återfinns även i Energikommisionens betänkande SOU 2017:2 och i regeringens proposition 2017/18:228 ”Energipolitikens inriktning” som lämnades till riksdagen den 12 april 2018. Målet innebär en minskning med 2,73 procent per år räknat över hela perioden. EU-länderna har kommit överens om ett mål om minst 32,5 procent energieffektivisering, infört i energieffektivitetsdirektivet (EU) 2018/2002, till 2030 jämfört med ett referensscenario för energianvändningen.

9. Bolaget bör presentera ett helhetsgrepp för stålverket gällande tillvaratagande av energi.

Den nya ljusbågsugnen kräver omfattande dragningar av el och vatten vilket gör det rimligt att se över hela stålverkets förhållande till hushållningsbestämmelserna i 2 kap. miljöbalken. För el bör effektivisering beaktas men även möjligheten till eltillverkning genom omvandling av lågvärdig värme. För övrig energi bör värmeväxling (både vatten/luft och vatten/vatten) beaktas och kompletteras med bedömning om accumulator tank kan öka återvinningsgraden av spillvärme. Särskild vikt bör även läggas på förvärmning av stålskrot som ska smältas.

Buller och transporter – notera utöver ovanstående även:

10. Bolaget bör redovisa en utredning över materialflöden och transporter med väl genomlysta alternativ till vägtransporter. En så stor användning av järnväg och fartyg som möjligt bör eftersträvas, inklusive möjligheten att transportera material med fartyg mellan Oxelösunds hamn och Stålhamnen. Utredningens alternativ bör utgöra förutsättningar för bullerutredningen.
11. Naturvårdsverket konstaterar att bolagets planerade ändringar innebär en omfattande skrothantering inom Oxelösunds hamn. Buller från skrothanteringen riskerar att spridas till ett stort antal boende och fritidsfastigheter kring Breviken. Även om Oxelösunds hamn kommer att påbörja en ansökan om nytt tillstånd i höst är det av stor vikt att bullerstörningarna från hamnen redovisas som en följdverksamhet redan i denna ansökan.
12. Bolaget bör redovisa alternativ rörande kumulativt buller från verksamheten, Oxelösunds hamn, transporter och övriga följdverksamheter. Stor vikt bör läggas på att utreda skyddsåtgärder för att minska bullerstörningarna.
13. Bolaget bör även redovisa den handlingsplan man arbetar med för att minska buller från befintliga källor.

Vatten – utöver ovanstående även:

14. Hur dagvatten/processvatten/lakvatten/kylvatten från anläggningen tas omhand samt reningsanläggningen för dagvatten/processvatten/lakvatten bör redovisas. Redovisningen bör särskilt beakta hur föreslagen rening förhåller sig till BMT samt innehålla förslag på alternativa reningsmetoder med bedömd reningseffekt och kostnad för dessa. Även förslag till villkor bör

redovisas. För tekniker och aktuellt kunskapsläge rekommenderar Naturvårdsverket SVU-rapport 2016–05, ”Kunskapssammanställning dagvattenrening” av Godecke-Tobias Blecken, Luleå Tekniska universitet.

15. Hur verksamheten förhåller sig till bestämmelserna om miljökaliternomer för vatten.

Vattenuttag – utöver ovanstående även:

16. All vattenförsörjning till anläggningen, inklusive sötvattenuttag från Nyköpingsån, bör redovisas.

Bolaget har angett att sötvattensuttaget från Nyköpingsån inte kommer att inkluderas i ansökan med hänvisning till att ett befintligt tillstånd finns och att inga förändringar i förhållande till det görs. Det är bolaget som avgör ramarna för tillståndsansökan och som får stå för konsekvenserna av en för snävt utformad ansökan. Naturvårdsverket är tveksam till bolagets beslut att lämna uttaget utanför ansökan eftersom det riskerar att leda till att ansökan är alltför begränsad för att möjliggöra en ändamålsenlig prövning av verksamheten. Beslutet som tillåter sötvattensuttag är dessutom meddelat 1965. Om bolaget väljer att inte inkludera sötvattensuttaget i ansökan behöver bolaget närmare redogöra skälen för detta samt ange vilket uttag som beslutet från 1965 medger och redovisa relevanta uppgifter kopplade till beslutet, såsom Nyköpingsåns flöde.

Avslutning

Bolaget har under samrådet gett uttryck för behovet av en snabb och effektiv prövning. Naturvårdsverket har inget att invända mot en prövning som tillgodoser detta men vill samtidigt framhålla att det inte är möjligt att göra avkall på det miljörättsliga regelverket.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Karin Dunér.

Vid den slutliga handläggningen har miljöjurist Petter Larsson Garcia samt tekniska handläggarna Lisa Johansson, Jenny Håkansson och Matthis Kaby deltagit, den sistnämnde föredragande.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Matthis Kaby

Kopia till:

Länsstyrelsen i Södermanlands län